

Sprawozdania

Sprawozdanie z II Konferencji Naukowej „Miejsce psychoterapii poznawczo-behawioralnej w leczeniu zaburzeń psychicznych”

W dniach 1-3 października 2004 r. w Powsinie odbyła się II Konferencja Naukowa „Miejsce psychoterapii poznawczo-behawioralnej w leczeniu zaburzeń psychicznych” („The Place of Cognitive-Behaviour Therapy in the Treatment of Mental Disorders”). Podobnie jak wcześniejsza – pierwsza z cyklu konferencja w Konstancinie-Jeziornej z roku 2001 – była zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej oraz Centrum Psychoterapii Poznawczo-Behawioralnej (Centrum CBT). Trzecim organizatorem konferencji była Klinika Psychiatrii Wieku Rozwojowego Akademii Medycznej w Warszawie.

Uczestnicy konferencji mieli okazję brać udział w wykładach, sympozjach, sesjach oraz warsztatach. Bloki tematyczne dotyczyły: historii i kierunków rozwoju terapii poznawczo-behawioralnej, jej wykorzystania w zaburzeniach lękowych, schizofrenii, depresji, zaburzeniach afektywnych dwubiegunowych, w terapii dzieci i młodzieży, technik terapii poznawczej i behawioralnej oraz teorii osobowości, zaburzeń osobowości i odżywiania. Nie zabrakło odniesień do farmakoterapii. Wśród prelegentów znaleźli się tacy, którzy nawiązywali do korzeni antycznych, filozoficznych (dialog sokratejski), tradycji Becka. Byli i tacy, których wystąpienia koncentrowały się wokół nowych perspektyw aplikacyjnych terapii poznawczo-behawioralnej. Konferencję otworzył wykład Tullio Scimaliego – wykładowcy uniwersytetu w Katanii, dyrektora włoskiego oddziału International School of Cognitive Therapy, wykładowcy i jednego z inicjatorów powołania Centrum CBT. Podczas wykładu pt. „Entropy of mind – a complex system orientem approach to schizophrenia and its therapy” profesor zarysował teorię umysłu koalicyjnego, według której umysł jest dynamicznym procesem, którego dynamika rozgrywa się na tle wielomodułowego mózgu. Zaprezentował założenia zjawiska entropii umysłu jako zjawiska psychopatologicznego, zaistniałego w przebiegu schizofrenii. W opozycji do procesów zaistniałych w psychozie, profesor Scimali zaproponował wielowymiarowy program rehabilitacji – negatywną entropię. Obejmuje on interwencję kryzysową, rehabilitację, terapię i rehabilitację poznawczą, terapię rodziny oraz interwencję społeczną i zawodową. Scimali zaprezentował również alternatywną, w stosunku do istniejących, klasyfikację objawów schizofrenii: rezygnację z własnej tożsamości, zmiana spójności i ciągłości *self*, załamanie osobistej narracji.

Ostatni element triady był preludem dla wygłoszonego następnie przez prof. Tomasza Maruszewskiego wykładu pt. „Nowe trendy w psychologii poznawczej – koncepcje pamięci i doświadczenia osobistego”. Profesor przedstawił wyniki badań sprzeczne z klasycznymi teoriami pamięci – wskazują na rolę czynnika subiektywno-podmiotowego w organizacji procesów pamięci, ewaluacji i uprzywilejowania pewnych jej treści, co zachodzi podczas budowania autonarracji.

Po południu uczestnicy mogli skorzystać z sympozjów na temat genetycznych podstaw temperamentu, zastosowania terapii poznawczo-behawioralnej w leczeniu depresji i PTSD, a także z wykładów dotyczących podejścia typologicznego w psychologii osobowości oraz psychoterapii poznawczo-behawioralnej w leczeniu dzieci i młodzieży. Równolegle odbywały się warsztaty, których liczba (18) zaskoczyła wszystkich. Niestety, uczestniczących w nich osób było tak wiele, że nie zawsze była możliwość prowadzenia zajęć metodą warsztatową. Na uwagę zasługuje seria warsztatów „ABC terapii poznawczo-behawioralnej”, zorganizowana przez Centrum CBT. Ich celem była prezentacja oraz nauka technik i metod wykorzystywanych w terapii poznawczo-behawioralnej, m.in. zasady formułowania studium przypadku, planowanie eksperymentu behawioralnego, praca nad negatywnymi myślami automatycznymi.

Drugi dzień konferencji rozpoczął wykład Małgorzaty Toeplitz-Winiewskiej pt. „Etyczne problemy udzielania pomocy psychologicznej”. Przedmiotem wykładu były zasady etyczne postępowania psychoterapeuty względem klienta. Prelegentka odwoływała się do badań dotyczących różnic pomiędzy postawami psychologów pracujących w placówkach służby zdrowia i oświatowych.

Podobnie jak w dniu poprzednim, można było wybrać pomiędzy bogatą ofertą warsztatową a wykładami, które wygłosili obcokrajowcy: Argentyńczyk Eduardo Keegan („Cognitive therapy: Past, present and future”), Angielka Klaudia Herbert („Therapeutic factor in working with trauma”), Jan Prasko z Czech („Neurobiological aspects of CBT with anxiety disorders”). Profesor Scimali, w ramach warsztatu, wprowadzał w arkana terapii schizofrenii w ujęciu psychoterapii poznawczo-behawioralnej. W tym dniu, nazwanym „Dniem Europejskim”, odbyło się kilka warsztatów i sesji tematycznych. W ramach warsztatów poruszane były takie zagadnienia, jak: terapia poznawczo-behawioralna zaburzeń odżywiania, terapia zaburzenia stresu pourazowego, rola i sposoby wzmacniania optymizmu w życiu i pracy, terapia motywująca, dzienniczek aktywności jako technika pracy terapeutycznej.

W następnym dniu konferencji prezentowano zagadnienia farmakoterapii osób chorych psychicznie oraz kwestie związane z farmakoterapią osób obciążonych kardiologicznie. Miało też miejsce sympozjum związane z leczeniem zespołu nadpobudliwości psychoruchowej i zaburzeń uwagi w ramach terapii poznawczo-behawioralnej, prowadzone przez Tomasza Wolańczyka. Na uwagę zasługiwał zwłaszcza program pracy z dzieckiem nadpobudliwym psychoruchowo i jego rodzicami, szkolenia dla nauczycieli przygotowujące do pracy z dziećmi nadpobudliwymi.

Oksana Tkatchova rozważała trudności związane ze standaryzacją pomocy terapeutycznej dla dzieci z zaburzeniami lękowymi na Ukrainie. W tym czasie prowadzono warsztaty na temat leczenia zaburzeń osobowości, zaburzeń obsesyjno-kompulsyjnych, terapii lęku. T. Scimali zaprezentował alternatywne narzędzia pomiaru ekspresji emocji: kwestionariusz własnego autorstwa oraz monitorowanie aktywności elektrodermalnej z wykorzystaniem urządzenia MindLAB.

Warsztaty i wykłady dawały możliwość dyskusji, prezentowania wniosków i uwag uczestników. Także zamknięcie konferencji przebiegało w taki sposób. Przeprowadzono dyskusję panelową o nieco metaforycznym tytule: „Eksperyment poznawczo-behawioralny w Polsce: dzienniczek pierwszych lat”. T. Scimali wyraził zadowolenie z faktu rozwoju psychoterapii

SPRAWOZDANIA

poznawczo-behawioralnej w Polsce. Podkreślano rolę współdziałania pomiędzy Centrum, Towarzystwem i Kliniką oraz znaczenie współpracy psychoterapeutów polskich, amerykańskich, włoskich, angielskich. Zaproszono do bliższej współpracy przedstawicieli z Ukrainy i Litwy. Podzielono się pragnieniami zorganizowania podobnej konferencji w niedalekiej przyszłości. W konferencji uczestniczyli lekarze (najczęściej psychiatrzy, neurologrzy, pediatrzy), psycholodzy, terapeuci. Wśród nich znaleźli się reprezentanci różnych środowisk naukowych, ośrodków terapeutycznych, placówek służby zdrowia i oświaty. Każdy mógł znaleźć prezentacje zgodne z jego zawodem i specyfiką uprawianej profesji. Co więcej, te same wykłady i warsztaty, niezależnie od zawodu, wzbudzały podobne zainteresowanie głównie z uwagi na ich możliwości aplikacyjne. Kwestię przenikania się tematyki z zakresu psychologii i medycyny trafnie podsumował jeden z lekarzy: najbardziej biologiczne wykłady mieli psycholodzy. Warto nadmienić o towarzyskich akcentach konferencji. Już pierwszego dnia odbyła się powitalna kolacja przy szwedzkim stole. W sobotni wieczór uroczystej kolacji towarzyszyła dyskoteka. Uczestnicy zostali powiadomieni o możliwościach wypoczynku i ciekawego spędzenia czasu, jakie dostarczały okoliczne obiekty rekreacyjne, handlowe, przyrodnicze. Na uwagę zasługiwał pobliski ogród botaniczny wraz z przylegającym do niego parkiem z licznymi obiektami sportowymi.

Jolanta Tomczuk
Zakład Psychologii Osobowości Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego